

Ігор Миколайович Козубцов,

кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник Наукового центру зв'язку та інформатизації Військового інституту телекомунікацій та інформатизації Державного університету телекомунікацій, м. Київ

Леся Михайлівна Козубцова,

керівник центру навчально-наукового супроводження дистанційного і заочного навчання та післядипломної освіти Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі, м. Київ

ГЕНЕЗИС ПОНЯТТЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ В НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

У науковій статті подано генезис поняття компетентності у сучасній науково-педагогічній літературі. Знання генезису сприятимуть з'ясуванню оригінальної структури методологічної компетентності аспіранта військового вищого навчального закладу. Сукупність результатів стануть фундаментальною основою для розробки на основі концепції теорії розвитку методологічної компетентності аспіранта військового вищого навчального закладу. Генезис є новим, оскільки вперше досліджувалось питання розуміння авторами зв'язку термінів “компетенція” та “компетентність” з інтелектуальними властивостями саморозвитку особистого Я.

Ключові слова: генезис, розвиток, методологічна компетентність, компетенція, поняття, науково-педагогічна література.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Терміни “компетенція” і “компетентність” використовуються в сучасній науково-педагогічній літературі та державних оновлених документах сфері освіти. На їх основі розроблено Державні стандарти професійно-технічної освіти з конкретних професій на основі компетентнісного підходу. Отже, перед новітньою педагогікою виникла наукова проблема:

- розуміння сутності компетенції і компетентності фахівців;
- як формувати компетенції та розвивати ці компетентності у фахівців.

Відповідь на ці запитання надасть можливість з'ясувати програму інтелектуального самомотивованого розвитку аспірантів. Достовірно відомо, що розвиток будь-яких компетенцій у людини становить собою якісну зміну психічних процесів, пов'язаних в єдине неділиме з її інтелектуальними здібностями. Це тлумачення має складне імпліцитно-описове уявлення. Розвиток уявлення цих ідей у вигляді умовиводів за результатом дослідження нададуть нового поштовху до уточнення м'якої концепції [1] і, таким чином, перетворить її в жорстку концепцію дисертаційного дослідження [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опирається автор. До необхідності переосмислення сучасного тлумачення компетенції та компетентності дійшов у наукових публікаціях А. Новиков [2]. Він зосереджує увагу на тому, що розвиток будь-яких компетенцій у людини становить собою якісну зміну психічних процесів, пов'язаних в єдине неділиме з її інтелектуальними здібностями. Натомість у більшості публікацій інших педагогів відсутні ці згадування. Без розуміння цих процесів є безглуздими спроби побудувати рівні сформованості компетенцій.

В Україні різні аспекти компетентнісної освіти досліджують: Н. Бібік [3], О. Біги, О. Бірюк, І. Булах, О. Дубасенюк, Г. Єльнікова, І. Єрмаков, О. Заблоцька, С.В. Іванова, С. Клепко, О. Овчарук, О.І. Пометун [4], О. Савченко, Л. Хоружа та ін.

Серед російських вчених найбільш ґрунтовні праці з проблем компетентнісної освіти належать таким ученим як: Н. Алмазова [5], В. Байденко [6], Е. Бондаревська, А. Деркач, І. Зімня [7], В. Загвязінський, В. Кальней, Т. Ковальова [8], Н. Кузьміна, В. Краєвський, О. Лебедева, Н. Лосєва [9], Л. Луценко, Р. Майер [10], А. Маркова [11], В. Маслов [12], Е. Мілерян [13], Л. Мітіна, А. Молокова [14], Н. Мясіщев, Н. Нечаєв і Г. Резницкая [15], А. Новиков [2], А. Палферова, Л. Петровська, Л. Салганик, А. Сергеев, Е. Солодова [16], Ю. Татур, А. Ушаков [17], І. Федорова, А. Хуторський [18], В. Шадриков [19], А. Шехонин, В. Тарликов [20],

С. Шишов. Автори використовують поняття “компетентність” і “компетенція” для описання як кінцевого результату навчання, так і різних властивостей особистості (властивих їй або отриманих у процесі навчання).

Серед іноземних учених, які вивчали проблеми компетентної освіти, найбільш відомими є Л. Спенсер, С. Спенсер [21], С. Перрі [22], Дж. Равен [23], В. Фірстов [24].

Різномірність уявлення структури компетенції в різних вчених і пояснює низьку ефективність або необґрунтованість поданих у дисертаційних роботах рекомендацій. Сучасне уявлення про компетенцію є багатограним та багаточисельним. У результаті утворюється неоднозначне уявлення реальної дійсності, адже немає жодного системно цілісного дослідження, яке б синтезувало в єдину систему раніше несинтезовані окремі компетенції.

Метою статті є розгляд розвитку ідеї про природу процесів мотивованого всебічного саморозвитку компетенції в аспірантів.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Вітчизняні та зарубіжні дослідники по-різному уявляють структуру компетенції і в результаті порушується системно-цілісна картина уявлення.

З латинського слова *competere* [25] перекладається такими дієсловами, як добиватися, підходити, відповідати, тому під компетенцією розуміють коло повноважень або коло питань, в яких хтось добре обізнаний. У другому випадку аналізоване поняття розглядається як ґрунтовність знань, спеціальні здібності людини, її відмінна наочна орієнтованість, високий рівень письменності, готовність до правильних дій. Суть поняття “компетентний” у цьому випадку розкривається за допомогою значення таких дієслів як: “законно вимагати”, “мати право такого роду вислову або вчинку”, “підходити для виконання конкретної роботи”. У результаті компетентність визначається як опанування знань, які надають людині можливість судити про що-небудь.

У педагогічних колах триває багато суперечок з цієї проблеми. Компетенція розглядається як “комплекс операцій, дій, знань, здібностей, активності, самостійності та інших властивостей особи в прийнятті рішень”

[14], що є “найвищим рівнем володіння, способами розвитку професійної діяльності” [19]. Компетентність – “це здатність на практиці реалізувати свій потенціал (знання, уміння, досвід, особисті якості тощо) для успішної творчої діяльності в професійній і соціальній сфері” [17].

У проєкті TUNING застосовується базова категорія компетенції. Поняття компетенції містить “знання та розуміння (теоретичне знання академічної галузі, здібність знати і розуміти), знання як діяти (практичне й оперативне застосування знань до конкретних ситуацій), знання як бути (цінності як невід’ємна частина способу сприйняття та життя з іншими в соціальному контексті). Компетенції є динамічним поєднанням характеристик (які належать до знання та його застосування, до позицій, навичок і відповідальності), що описують рівень або ступінь, до якого деяка особа здатна ці компетенції реалізувати”.

Л. Спенсер та С. Спенсер компетенцію подають у вигляді моделі айсберга, де знання і навички, яким порівняно легко навчити, складають його видиму частину, тоді як особисті риси, мотиви та Я-концепція приховані “під рівнем моря”, оскільки їх дуже важко розвивати в процесі навчання [21].

С. Перрі розвинув далі це поняття, а саме – виокремив уявлення компетенції, що складається з “жорсткої” (професійно-специфічні складові знання і вміння) та “м’якої” (характеризують риси особистості й її цінності) складових. Проте, автор не розглядає м’яку складову, оскільки, її не можна розвинути в процесі навчання [22, с. 48–56].

Дж. Равен вважає, що компетенція складається з когнітивної, мотиваційно-ціннісної, емоційно-вольової складових, навичок і досвіду поведінки в ситуаціях подолання труднощів, які забезпечують упевненість, та набору способів поведінки особи у професійній діяльності, що гнучко адаптуються [23].

Згідно з І. Зимньою, компетенції – це “деякі внутрішні потенційні, приховані психологічні новоутворення (знання, уявлення, програми дій,

системи цінностей і відносин), які потім виявляються в компетентностях людини, як актуальних, діяльнісних виявах” [7, с. 22].

І. Зимняя виокремлює такі характеристики компетентності: а) готовність до вияву компетентності (тобто мотиваційний аспект); б) володіння знанням змісту компетентності (когнітивний аспект); в) досвід вияву компетентності в різноманітних стандартних та нестандартних ситуаціях (поведінковий аспект); г) ставлення до змісту компетентності й об’єкту її застосування (ціннісно-смысловий аспект); д) емоційно-вольова регуляція процесу і результат вияву.

В. Байденко підтримує точку зору І. Зимньої, яка включає до складу поняття “компетенція” когнітивну, операційно-технологічну, мотиваційну, етичну, соціальну та поведінкову складові. Отже, компетенція людини – це здатність діяти відповідно до вимог справи, методично організовано і самостійно вирішувати завдання та проблеми, а також оцінювати результати своєї діяльності [6].

Точка зору О. Лебедева спрямована на те, що компетенція – це здатність діяти в ситуації невизначеності, яка допомагає людині ефективно орієнтуватися в складних умовах. А. Обухова, зауважує, що в ситуації невизначеності актуалізується дослідницька позиція [26], тому ця ситуація може бути вирішена шляхом дослідницької діяльності.

Поняття “компетентність” використовується для описання кінцевого результату навчання; поняття “компетенція” набуває значення “знаю як” на відміну від раніше прийнятого орієнтира в педагогіці “знаю що” [27].

Компетентність, за визначенням О. Пометун, потрібно сприймати як об’єктивну категорію, що фіксує суспільно визнаний комплекс певного рівня знань, умінь, навичок, ставлень, завдяки яким педагог здатен здійснювати складні поліфункціональні, поліпредметні, культуродоцільні види діяльності [4, с. 19].

На думку Н. Бібік, компетенція – це соціально закріплений освітній результат реалізації компетентностей [4, с. 20], а “компетентність”

розглядається як оціночна категорія, що характеризує людину, як суб'єкт професійної діяльності, її здатність успішно виконувати свої повноваження [3].

За Т. Ковальновою, знання, уміння, навички – це одиниці культури, водночас компетентності є одиницями ринкової економіки, які беруть свій початок не в педагогіці, а у сфері економіки, управління і підготовки кадрів [8].

Н. Алмазова визначає компетенції як знання та вміння в певній сфері людської діяльності, а компетентність – як якісне використання компетенцій [5].

Н. Нечаєв зазначає, що компетенція – це “доскональне знання своєї справи, сутності виконаної роботи, складних зв'язків, явищ і процесів, можливих способів та засобів досягання намічених цілей” [15].

Водночас група вчених вважає, що “компетентність” передбачає опанування знань, умінь, навичок та життєвого досвіду [28].

А. Хуторський вибудовує співвідношення понять таким чином: “компетенція – містить сукупність взаємопов'язаних якостей особистості (знань, умінь, навичок, способів діяльності), предметів, які задаються стосовно певного кола, і процесів, необхідних для якісної продуктивної діяльності щодо них; компетентність – володіння людиною відповідною компетенцією, що містить її особисте ставлення до неї та предмета діяльності” [18].

А. Маркова вважає, що компетентність – це здатність та вміння людини виконувати певні трудові функції [11, с. 33].

За В. Масловим, компетентність – це система теоретико-методологічних, нормативних положень, наукових знань, організаційно-методологічних, технологічних умінь, об'єктивно необхідних особистості для виконання посадово-функціональних обов'язків, а також відповідні моральні і психологічні якості [12, с. 63].

На думку С. Шишова та В. Кальней, компетентність – це здатність (уміння) діяти на основі набутих універсальних знань [6].

Н. Лосева компетентність розглядає як інтегральний показник якості освіти, який не просто визначається як сума знань і вмінь, а характеризує

вміння людини мобілізувати отримані знання та досвід у конкретній ситуації [9].

На думку А. Новикова, [2], компетентнісний підхід з тим же успіхом можна назвати “уміньовим підходом” і таким чином отримати прогресивне явище. Його визнання вченими та громадськістю означає перехід до нової освітньої парадигми – від “знаньової” до “діяльній”.

Оригінальними є тлумачення та осмислення розуміння компетенції вчених-дилетантів. Саме вони руйнують стереотипні основи педагогіки, висувають різноманітні ідеї та гіпотези. Це сприймається як напрямок подальших дисертаційних досліджень. Саме дилетанти вміють задавати нелогічні запитання. Результатом їх відповіді є відшукування фундаментальної основи.

Е. Солодова [16, с. 88] вважає, що компетентність на сучасному етапі не дорівнює знанням, умінням і навичкам. Компетентну людину характеризує: відповідальність до прийняття рішення, гнучкість мислення, фундаментальність, міждисциплінарність, творча самостійність, здібність до саморозвитку. Відсутність хоча б однієї з цих характеристик (якостей) призведе до того, що сьогоднішній випускник вищого навчального закладу виявиться неадаптованим до реалій сучасної ринкової економіки. Ці характеристики (якості) у людини може виховувати нова філософія освіти – цілеспрямована філософська концепція. Цілеспрямована людина є саморозвиваючою особою, яка формується в процесі свого саморозвитку, визначаючи нові завдання та цілі цього розвитку. Випускник вищого навчального закладу має опанувати вміння думати, маючи психологічну потребу в нових знаннях та вмюючи ці знання діагностувати, інтерпретувати [16, с. 92] .

Відмінність знань, умінь і навичок від компетенції полягає в тому, що вони визначають кваліфікацію людини, описують функціональні відповідності між вимогами робочих місць, галуззю, об'єктами, видами, завданнями професійної діяльності та цілями освіти. Отже, кваліфікація – це знання, уміння і навички, необхідні для виконання певної діяльності. Компетенція передбачає

можливість діяти в широкій галузі. Це поняття характеризує інтегральний результат освіти як здібність використовувати знання, уміння й особисті якості для успішної діяльності.

Е. Солодова відмічає такі особливості компетентності компетенції: інтегрований результат, який надає можливість вирішувати цілу низку завдань; існування в формі діяльності, а не інформації про неї (на відміну від знання); спосіб дії, що включає в базу внутрішніх ресурсів (на відміну від умінь); удосконалення не шляхом автоматизації і перетворення в навичку, а осмислено (на відміну від навичок).

А. Новиков [2, с. 63] унікально й оригінально розглядає компетенції в контексті компетентнісного підходу. “Компетентность – это самостоятельно реализуемая способность к практической деятельности, к решению жизненных проблем, основанная на приобретенных обучающимся учебном и жизненном опыте, его ценностях и склонностях”. Фактично А. Новиков у роботі [2] розглядає компетенції як синонім умінь.

Відмітимо, що у вітчизняній педагогіці та психології давно була розроблена теорія формування вмінь. Причому, починаючи з робіт Е. Мілеряна, уміння почали розглядатися не у вузькому технологічному сенсі, а як “сложные структурные образования, включающие чувственные, интеллектуальные, волевые, творческие, эмоциональные качества личности, обеспечивающие достижение поставленной цели деятельности в изменяющихся условиях ее протекания” [13].

Але вітчизняна теорія формування вмінь опинилася, на жаль, незатребуваною. В англійській мові аналогу нашій філософській категорії поняття “уміння” не існує. І коли світова освітня практика зіткнулася з проблемою діяльнісної спрямованості освіти, то в англо-американському освітньому середовищі почали використовувати термін “competence”. Вітчизняні автори, не замислюючись, швидко його підхопили.

А. Шехонін та В. Тарликов в зрозумілій наочній формі подали суть компетентності особи. Для цього вони запропонували оперувати результуючою величиною компетентності особи у векторній формі знань, умінь і навичок [20].

В. Фірстов проаналізував оригінальний підхід до моделювання процесу навчання, розкривши зміст рівня знань [24]. Цю ідею можна закласти в фізичний зміст ближньої зони розвитку компетентності. Нашу думку опосередковано підтверджує Р. Майер [10, с. 14]. Отже, підтверджується достовірність отриманих нами нових знань.

Ідея К. Шереметьєва [29, с. 4] полягає в тому, що людина завжди вирішує свої проблеми одним і тим самим способом. Проблема може бути будь-якою, а спосіб її вирішення – один і той самий. Змінюються лише інструменти, які використовуються на рівні інтелекту. Тобто, для того, щоб досягти успіху, необхідно обрати той спосіб її вирішення, у результаті чого прийдемо до самовдосконалення інтелекту. Ця ідея пояснює фіаско всіх тих, хто обирає неправильний спосіб вирішення проблеми, і в результаті цього людина не приходить до самовдосконалення інтелекту. Неправильний шлях веде аспірантів не до геніальних відкриттів, нових винаходів, а до плагіату в дисертаційних роботах, оскільки в них переважають особисті, а не наукові суспільні потреби.

Висновки. Узагальнюючи роботи вітчизняних та зарубіжних дослідників, ми приходимо до висновку, що компетенція – це складне психологічне новоутворення, ядро якого складають професійні знання, уміння і навички, особисті індивідуальні інтелектуальні здібності (якості) до структурно-цілісного поєднання в систему мотиваційну, ціннісно-сміслову, когнітивну, діяльнісну та світоглядну.

Можна зробити такі якісно нові висновки:

- чітке подолання імпліцитного уявлення в галузі педагогічних наук є можливим лише за умови її математизації та застосування описового апарату, ґрунтуючись на передових досягненнях з галузі фізико-математичних наук, що

ми і спостерігаємо на прикладі унікальних та оригінальних наукових робіт мізерної частки вчених-дилетантів;

- процес розвитку компетентності є безкінечним у часі, а рівні сформованості залежать від інтервалу дискретизації часу;

- аспірант вирішує наукові проблеми одним способом – змінюючи власне Я і, таким чином, розвиває власний інтелект самостійно;

- єдиний спосіб розвинути свою компетенцію – це спочатку розвинути свій інтелект. Інтелект потребує постійного тренування, інакше він атрофується;

- розвиток науки та техніки може відбуватися в трьох вимірах: репродуктивному і продуктивному. Продуктивний вимір містить креативну та творчу складові наукової і науково-технічної діяльності. Причому існує природній процес забування, що відмінний від процесу деградації, який має місце.

Новизною роботи є подальший розвиток цілісної динамічної наукової картини світу знань ідей про природу процесів мотивованого всебічного саморозвитку компетенції у аспірантів.

Перспективою подальших розвідок у даному напрямку є розробка описового апарату поняття методологічної компетентності аспіранта.

Список використаної літератури

1. Козубцов, І. М. Концепція розвитку методологічної компетентності аспіранта військового вищого навчального закладу [Електронний ресурс] / Ігор Миколайович Козубцов // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України : електрон. наук. фах. вид. / голов. ред. Райко В. В. – 2014. – Вип. 1. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadps_2014_1_6.pdf.

2. Новиков, А. М. Основания педагогики : пособие для авторов учебников и преподавателей / А. М. Новиков. – М. : Изд-во “Эгвес”, 2010. – 208 с.

3. Бібік, Н. М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування / Н. М. Бібік // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики. – К. : “К.І.С.”, 2004. – С. 47–52.

4. Пометун, О. І. Формування громадянської компетентності: погляд з позиції сучасної педагогічної науки / О. І. Пометун // Вісник програм шкільних обмінів. – 2005. – № 23. – С. 18–20.

5. Алмазова, Н. И. Когнитивные аспекты формирования межкультурной компетентности при обучении иностранному языку в неязыковом вузе : автореф. дисс. на соискание уч. степени д-ра пед. наук / Н. И. Алмазова. – Санкт-Петербург, 2003. – 47 с.

6. Байденко, В. И. Компетенция в профессиональном образовании (к освоению компетентностного подхода) / В. И. Байденко // Высшее образование в России. – 2004. – № 11. – С. 3–13.

7. Зимняя, И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата современного образования [Электронный ресурс] / И. А. Зимняя // Интернет-журнал “Эйдос”. – Режим доступа : <http://www.eidos.ru/journal/2006/0505.htm>.

8. Ковалева, Т. М. Компетентностный подход как идея открытого заказа на содержание школьного образования в контексте русской культуры [Электронный ресурс] // Интернет-журнал “Эйдос”. – 2007. – 30 сентября. – Режим доступа : <http://www.eidos.ru/journal/2007/0930-4.htm>.

9. Лосева, Н. М. Педагогічна компетентність викладача / Н. М. Лосева // Didactics of mathematics: Problems and Investigations. – 2006. – Issue № 25. – P. 209–213.

10. Майер, Р. В. Кибернетическая педагогика: Имитационное моделирование процесса обучения / Р. В. Майер. – Глазов : ГГПИ, 2013. – 138 с.

11. Маркова, А. К. Психология профессионализма / А. К. Маркова. – М. : МГФ “Знание”, 1996. – 308 с.

12. Наукові засади визначення змісту підвищення кваліфікації та підготовки керівників загальноосвітніх навчальних закладів // Післядипломна освіта в Україні. – 2002. – № 2. – С. 63–66.

13. Милерян, Е. А. Психология формирования общетрудовых политехнических умений / Е. А. Милерян. – М. : Просвещение, 1973. – 299 с.

14. Молокова, А. В. Реализация компетентностного подхода в условиях информатизации образования [Текст] / А. В. Молокова // Философия образования. – 2006. – № 1. – С. 239–243.

15. Нечаев, Н. Н. Формирование коммуникативной компетенции как условие становления профессионального сознания специалиста / Н. Н. Нечаев, Г. И. Резницкая // Вестник УРАО. – 2002. – № 1. – С. 3–21.

16. Солодова, Е. А. Новые модели в системе образования: Синергетический поход : учебное пособие / Е. А. Солодова. – М. : Книжный дом “ЛИБРОКОМ”, 2012. – 344 с.

17. Ушаков, А. А. Развитие исследовательской компетентности учащихся общеобразовательной школы в условиях профильного обучения [Текст] : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 / А. А. Ушаков. – Майкоп, 2008. – 26 с.

18. Хуторской, А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования [Текст] / А. В. Хуторской // Народное образование. – 2003. – № 2. – С. 55–61.

19. Шадриков, В. Д. Новая модель специалиста: инновационная подготовка и компетентностный подход [Текст] / В. Д. Шадриков // Высшее образование сегодня. – 2004. – № 8. – С. 26–31.

20. Шехонин, А. А. Оценивание компетенций в сетевой среде вуза / А. А. Шехонин, В. А. Тарлыков // Высшее образование в России. – 2009. – № 9. – С. 17–24.

21. Spencer, L. M. Competence at work: models for superior performance / Spencer L. M., Spencer S. M. – New York [etc.] : John Wiley and Sons, 1993.

22. Parry, S. B. The quest for competencies: competency studies can help you make HR decision, but the results are only as good as the study / S. B. Parry // Training. – 1996. – P. 33.

23. Равен, Дж. Педагогическое тестирование: проблемы, заблуждения, перспективы [Текст] / Равен Джон ; [пер. с англ.]. – М. : Когито Центр, 1999. – 139 с.

24. Фирстов, В. Е. Математические модели управления дидактическими процессами при обучении математике в средней школе на основе кибернетического похода : дисс. ... доктора пед. наук : 13.00.02 / Фирстов Виктор Егорович ; Ярославский государственный педагогический университет им. К. Д. Ушинского. – Ярославль, 2011. – 460 с.

25. Басова, В. М. Формирование социальной компетентности сельских школьников : дисс. ... доктора пед. наук / Басова В. М. – Ярославль, 2004.

26. Обухов, А. С. Исследовательская позиция личности / А. С. Обухов // Школьные технологии. – 2007. – № 5. – С. 21–25.

27. Исаева, Т. Е. Классификация профессионально-личностных компетенций вузовского преподавателя / Т. Е. Исаева // Преподаватель высшей школы в XXI веке : труды международной научно-практической Интернет-конференции. – Ростов-н/Д : Рост. гос. ун-т путей сообщения. – Сб. 4. – С. 15–21.

28. Талызина, Н. Ф. Пути разработки профиля специалиста / Талызина Н. Ф., Печенюк Н. Т., Хихловский Л. Б. – Саратов : Изд-во Саратовского университета, 1987. – 173 с.

29. Шереметьев, К. Самое важное о вашем интеллекте [Электронный ресурс] / Константин Шереметьев. – Режим доступа : www.sheremetev.info.

*Рецензент: доктор технічних наук, професор, член-кореспондент РАЕ
Мараховський Л. Ф.*

Стаття надійшла до редакції 24.04.2014.

Козубцов И. Н., Козубцова Л. М. Генезис понятия компетентности в научно-педагогической литературе

В научной статье представлен генезис понятия компетентности в современной научно-педагогической литературе. Знания генезиса будут способствовать выяснению оригинальной структуры методологической компетентности аспиранта военного высшего учебного заведения. Совокупность результатов станут фундаментальной основой для разработки на основе концепции теории развития методологической компетентности аспиранта военного высшего учебного заведения. Генезис является новым, поскольку впервые исследовался вопрос понимания авторами связи терминов “компетенция” и “компетентность” с интеллектуальными свойствами саморазвития личного Я.

Ключевые слова: генезис, развитие, методологическая компетентность, компетенция, понятие, научно-педагогическая литература.

Kozubtsov I. N., Kozubtsova L. M. Genesis of concept of competence is in scientifically pedagogical literature

Raising of research problem. Before the newest pedagogics there was a scientific problem which must be decided in dissertation work:

understanding of essence of jurisdiction and competence of specialists;

how to form jurisdictions and develop these a competence for specialists.

An answer for these questions will allow to find out the program of the intellectual explained development of graduate students. It is for certain known that development of any jurisdictions for a man is a high-quality change of psychical processes which the changes of intellectual capabilities are based on. This interpretation has difficult implicitno-descriptive presentation. This interpretation has difficult implicitno-descriptive presentation. To the necessity of pereosmislennya of modern interpretation of jurisdiction and competence for the scientific publications of A. M. Novikov. He concentrates attention on that development of any jurisdictions for a man is a high-quality change of psychical processes which the changes of intellectual capabilities are based on. But in majority publications of other teachers vidsutni these mentions. Without understanding of these processes attempts to build the levels of formed of jurisdictions are senseless.

In opinion of A.M. Novikova kompetentnistniy approach with that success it is possible to name "uminevim approach" and thus to get the progressive phenomenon.

By original interpretations and comprehension of understanding of jurisdiction of scientists-dilettantes. Exactly they destroy stereotype bases of pedagogics. Without a system look in pedagogical science next to a basic fundamental result scientific noise accumulates as an idea and not confirmed hypotheses. This scientific noise is perceived as direction of subsequent dissertation researches. Exactly dilettantes are able to set not logical questions the result of their answer there is searching for of fundamental basis.

Summarizing works of domestic and foreign researchers, we come to the conclusion, that jurisdiction is difficult psychological new formation, the kernel of which is made by professional knowledges, abilities and skills, the personal individual intellectual capabilities (qualities) to in structurally integral combination in the system motivational; valued-semantic; kognitivna; more active; world view.

It is possible to do the followings high-quality new conclusions:

- *clear overcoming of implicitnogo presentation in industry of pedagogical sciences it is possible only on condition of matematizacii of it and application of descriptive vehicle, founded on front-rank achievements from industry of fiziko-matematichnikh sciences, that we look after on an example the unique and original advanced studies of wretched part of scientists of dilettantes;*

- *a process of development of competence is endless in time, and the levels of formed depend on the interval of time-slotting;*

- *a graduate student settles scientific problems one method, changing actually I and thus to develop an own intellect independently;*

- *unique method rozviti the jurisdiction – it at first to develop the intellect. An intellect needs permanent training, he atrophies otherwise;*

- *development of scitech can take place in three measurings: to genesial and productive. The productive measuring includes kreativnu and creative constituents of scientific and scientific and technical activity. It is thus existed to natural process of zabuvannya, that different from the process of degradation, which a place is.*

Keywords: *genesis, development, methodological competence, concept, scientifically-pedagogical literature.*